

Najpewniejszy fakt z życia

Teatr Leszka Mądzika własnym językiem opowiada o doświadczeniach granicznych, takich jak śmierć. W „Odchodzi” język ten ujawnił swą subtelność i piękno, adekwatność i zdolność docierania do granic ludzkiego poznania

GRZEGORZ JÓZEF CZUK

Śmierć stanowi doświadczenie graniczne. Śmierć, umieranie, odchodzenie ze świata żywych w inny świat, a może w niebyt i nicłość – to fundamentalny temat sztuki i literatury, także teatru. Za sprawą tego tematu sztuka otrzymuje szansę dotknięcia tajemnicy, przekroczenia granicy dzielącej świat empiryczny od metafizycznego, transcendentnego.

O tym jest najnowszy spektakl „Odchodzi” Sceny Plastikowej KUL, autorskiego teatru Leszka Mądzika. Niewiele więcej można powiedzieć, skoro teatr ten, teatr plastyczny, karmi się i konstytuuje obrazami nieprzekładalnymi na język potoczny, zupełnie nieporadny w opisie scen mrocznych i sytuacji granicznych. Teatr Leszka Mądzika przemawia, ale nie słowem, lecz uczuciem i przeczućmi, wzbudza wibracje intuicji. „Odchodzi” przemawia mocno i silnie, lecz zarazem szlachetnie, czysto i pięknie.

„Odchodzi” rozpoczyna kilka obrazów jakby już znanych z innych spektakli – i jest to rodzaj plastycznej introdukcji. Pojawia się następnie postać starszej kobiety. Nie jest to aktorka ze Sceny Plastikowej, lecz wiekowa pani, pensjonariuszka domu opieki, kobieta, która zna stany, jakie dominują w człowieku, kiedy los odbiera najbliższych. Pojawia się w pięknej sukni, którą zachowała z młodości. Tym samym teatr styka się tu z rzeczywistością. Wbrew obawom, dzieje się to w jakiś tak cudownie naturalny sposób, że w scenach tych nie ma żadnego nadzycia. Metafory kulminują, a obrazy stają się dogłębnie przejmujące, kiedy w czarnym i mrocznym tunelu pojawia się ludzka postać obracająca bryłę – kienat światła i losu, symbol cyklu życia i śmierci. Obrót – i odejście, obrót – odejście... Spytaj się piach... Końcowy moment wyłaniania się z mroku niewyraźnych fotografii twarzy, strzępów pamięci o tych, którzy odeszli, przemieszania widzeń w zastępie w napięciu rzeźby.

Tym razem muzykę do spektaklu Leszka Mądzika napisał Marek Kuczyński, którego w Lublinie znamy z kontaktów z Teatrem im. J. Osterwy. Wpłata się w nią wokalista Urszula Dudziak, mieszkająca w USA wybitnej polskiej śpiewaczki jazzowej. Drwilkowa część spektaklu łączy się z jego plastyczną strukturą delikatnie, bez intencji dominacji wobec obrazu. Ma w sobie coś z muzyki filmowej, jest muzycznym tłem, które tylko

Scena ze spektaklu „Odchodzi”

KOMPOZYTOR, KTÓRY SŁUCHA

Wśród laurów, jakie zdobył Marek Kuczyński, młody gitarzysta kompozytor, są m.in. Złote Lwy, Pomorska Nagroda Artystyczna, Złota Maski i inne. Jednym z najnowszych dzieł kompozytora jest muzyka do spektaklu teatru Scena Plastikowa KUL „Odchodzi”

GRZEGORZ JÓZEF CZUK: Znalazł się Pan w dobrym gronie kompozytorów Leszka Mądzika, obok np. Jana P. Kaczmarska, Zygmunta Koniecznego, Stanisława Radwana czy Lecha Jankowskiego. Jak doszło do Pana spotkania z Leszkiem Mądzikiem?

MAREK KUCZYŃSKI: – Po raz pierwszy spotkałem Leszka Mądzika w listopadzie 2001 roku, na premierze „Dziadów” w Teatrze Osterwy. Do tych „Dziadów” w reżyserii Krzysztofa Babickiego napisałem muzykę. W czerwcu 2003 roku Leszek Mądzik zaproponował, abym pomyślał o muzyce do nowego spektaklu jego teatru. Wcześniej nie widziałem żadnego spektaklu Sceny Plastikowej KUL. Rozmawialiśmy wtedy na ten temat... dwie godziny. I tyle. **Doprawdy? Czy to była gorąca dyskusja?**

– Ja słuchałem, niewiele pytałem. Słuchałem, bo kompozytor, który dużo mó-

wi, ma coś do ukrycia. Dużo dała mi też lektura książki Tadeusza Różewicza

„Matka odchodzi”, album z fotografiami Leszka Mądzika oraz film o nim, a także zdjęcia ze spektakli jego teatru. To był cały bagaż, z jakim startowałem do tej muzyki. Napisałem kilka utworów, poprosiłem zaprzyjaźnionych muzyków i Urszulę Dudziak, nagraliśmy je w moim studio, następnie – po rozmowach z Leszkiem Mądzikiem, połączyliśmy je w całość. Jestem realizatorem nagrania, mam studio... w szafie. Nagrywałem w studio czołówkę polskich jazzmanów.

Więc sobotnia premiera była pierwszym Pana kontaktem z teatrem Leszka Mądzika?

– Tak. Nie brałem udziału w próbach „Odchodzi”, spektakl zobaczyłem dopiero teraz, na premierze w sobotę. Jestem zachwycony i czuję, że spełniło się jedno z moich marzeń.

Czy to prawda, że poznamy Pana niebawem w innej niż dotychczas roli kompozytora muzyki dla teatru?

– Rozmawiam z Teresą Księską-Falger, dyrektorem Filharmonii Lubelskiej, o możliwości wykonania w Lublinie mojej „Symfonii kaszubskiej” na sopran, saksofon, chór i orkiestrę.

Rozmawiał Grzegorz Józefczuk

MAREK KUCZYŃSKI
Twórca muzyki do spektaklu „Odchodzi”

